

Įsakymas netenka galios 2019-11-01:

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Įsakymas

Nr. [22.3-151](#), 2019-07-04, paskelbta TAR 2019-07-04, i. k. 2019-11097

Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2010 m. liepos 30 d. įsakymo Nr. 22.3-60 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.8.1-2010 „Informavimo apie neįprastus įvykius atominėse elektrinėse reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios

Suvestinė redakcija nuo 2015-11-01 iki 2019-10-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. [94-4975](#), i. k. 1105310ISAK022.3-60

**VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS VIRŠININKO
Į S A K Y M A S**

**DĖL BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMŲ BSR-1.8.1-2010 „INFORMAVIMO
APIE NEĮPRASTUS ĮVYKIUS ATOMINĖSE ELEKTRINĖSE REIKALAVIMAI“
PATVIRTINIMO**

2010 m. liepos 30 d. Nr. 22.3-60
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 37 straipsnio 1 ir 2 dalimis ir Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 4 straipsnio 1 punktu, 11 straipsnio 1 punktu ir 37 straipsnio 2 dalimi:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

1. T v i r t i n u Branduolinės saugos reikalavimus BSR-1.8.1-2010 „Informavimo apie neįprastus įvykius atominėse elektrinėse reikalavimai“ (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.8.1-2010 „Informavimo apie neįprastus įvykius atominėse elektrinėse reikalavimai“ (toliau – Reikalavimai) įsigalioja 2010 m. gruodžio 20 d.

3. N u s t a t a u, kad asmenys, kuriems vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. [119-2771](#)) 25 str. 2 punktu iki šio įsakymo įsigaliojimo dienos yra išduotos licencijos eksploatuoti branduolinės energetikos objektus – atominę elektrinę ar branduolinį reaktorių, turi įvertinti savo veiklos atitikimą 1 punkte nurodytiems Reikalavimams ir iki 2010 m. spalio 30 d. pateikti ataskaitą VATESI apie šio įvertinimo rezultatus, o įvertinimo metu nustačius neatitikimų 1 punkte nurodytiems Reikalavimams, licencijos turėtojas turi nustatyti, pagrįsti ir iki 2010 m. gruodžio 10 d. suderinti su VATESI būtinas priemones bei jų įgyvendinimo terminus, kad licencijos turėtojas atitiktų šio įsakymo 1 punkte nurodytus Reikalavimus.

RADIACINĖS APSAUGOS DEPARTAMENTO DIREKTORIUS,
LAIKINAI VYKDANTIS VIRŠININKO FUNKCIJAS

VIDAS PAULIKAS

PATVIRTINTA
Valstybinės atominės energetikos saugos
inspekcijos viršininko
2010 m. liepos 30 d.
įsakymu Nr. 22.3-60

BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI BSR-1.8.1-2010 INFORMAVIMO APIE NEĮPRASTUS ĮVYKIUS ATOMINĖSE ELEKTRINĖSE REIKALAVIMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.8.1-2010 „Informavimo apie neįprastus įvykius atominėse elektrinėse reikalavimai“ (toliau – Reikalavimai) nustato informacijos apie neįprastus įvykius branduolinėse (atominėse) elektrinėse (toliau – AE) perdavimo Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai (toliau – VATESI) tvarką, informavimo kriterijus, pranešimų ir ataskaitų apie neįprastus įvykius rūšis bei turinį, VATESI branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų nepriklausomo tyrimo atlikimo tvarką, VATESI atliekamos neįprastų įvykių atominėse elektrinėse analizės ir klasifikavimo tvarką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

2. Reikalavimai privalomi asmenims, turintiems VATESI išduotas Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytas licencijas, kai branduolinės energetikos objektas – AE arba energijos blokas (toliau – licencijos turėtojas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

3. Licencijos turėtojas atsako už VATESI informavimą apie neįprastus įvykius, neįprasto įvykio analizės ataskaitos parengimą ir pateikimą VATESI, neįprastų įvykių tyrimo rezultatų išnagrinėjimą kartu su AE eksploatuojančiais darbuotojais, priemonių, užkertančių kelią normalaus eksploatavimo pažeidimams ir neįprastų įvykių dėl tų pačių arba susijusių priežasčių pasikartojimui, sukūrimą ir įgyvendinimą laiku.

II SKYRIUS SĄVOKOS

4. Reikalavimuose vartojamos šios pagrindinės sąvokos:

4.1. **AE saugaus eksploatavimo ribos** – AE projekte nustatytos technologinio proceso parametrų reikšmės, nuo kurių nukrypus gali kilti branduolinė ir (ar) radiologinė avarija.

4.2. **Atominė elektrinė** – visuma įrenginių ir statinių, skirtų elektros arba elektros ir šilumos energijai gaminti naudojant branduolinį kurą.

4.3. **Energijos blokas** – branduolinis reaktorius su jo priklausiniais, skirtas elektros arba elektros ir šilumos gamybai. AE gali būti sudaryta iš vieno ar kelių energijos blokų.

4.4. **Konstrukcijos, sistemos ir komponentai** – AE įrenginiai, prietaisai, vamzdynai, kabeliai, statybinės konstrukcijos ir kiti gaminiai.

4.5. **Neįprastas įvykis** – normalaus AE eksploatavimo pažeidimas, įskaitant avarijas, taip pat bet koks nepageidaujamas atsitikimas (arba atsitikimų seka), kuris turi arba gali turėti neigiamą įtaką saugai, apie kurį pagal nustatytus kriterijus pranešama.

4.6. **Saugai svarbus įvykis** – neįprastas įvykis, kurio metu (arba dėl kurio) buvo pažeistas nors vienas saugos barjeras, sumažėjo jo veiksmingumas ir (arba) pablogėjo saugos funkcijų parengtis.

4.7. **Saugai svarbios konstrukcijos, sistemos ir komponentai** – branduolinės energetikos objekto projekte numatytos konstrukcijos, sistemos ir komponentai, skirti sukurti veiksmingas priemonės apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio.

4.8. **Saugos barjerai** – pagal „apsaugos gilyn“ principą AE sukurti fiziniai barjerai, slopinantys jonizuojančiąją spinduliuotę ir (arba) sulaikantys radionuklidus. Pagrindiniai saugos barjerai yra kuro matrica, šilumą išskiriančių elementų apvalkalėliai, šilumnešio, aušinančio aktyviąją branduolinio reaktoriaus zoną, kontūro ribos, apsauginis gaubtas arba avarių lokalizavimo sistema.

4.9. **Saugaus eksploatavimo sąlygos** – AE projekte nustatytos sąlygos pagal kiekį, charakteristikas, veikimo būklę ir svarbių saugai sistemų (komponentų) techninio aptarnavimo sąlygos, kurioms esant užtikrinamos saugaus eksploatavimo ribos.

4.10. **Saugos funkcija** – AE projekte numatytas specifinis, konkretus konstrukcijos, sistemos ir komponento veikimas, siekiant išvengti branduolinės ar radiologinės avarijos arba sušvelninti jos pasekmes.

4.11. **Susijęs su sauga įvykis** – neįprastas įvykis, kurio metu buvo paveiktos saugai svarbios konstrukcijos, sistemos ir komponentai ir (arba) įvyko radionuklidų išmetimas į aplinką, viršijantis nustatytas ribas, ir (arba) padidėjo darbuotojų apšvita.

5. Kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [119-2771](#)), Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-1.1.1-2009 „Branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo tvarkos aprašas“, patvirtintuose VATESI viršininko 2009 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. 22.3-58 (Žin., 2009, Nr. [74-3052](#)), Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)), Eksploatavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje reikalavimuose, patvirtintuose VATESI viršininko 2009 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 22.3-49 (Žin., 2009, Nr. [64-2591](#)), bei standarte „Kokybės vadybos sistemos. Pagrindai ir aiškinamasis žodynas“ (LST EN ISO 9000:2007) vartojamas sąvokas.

III SKYRIUS

INFORMAVIMO APIE NEĮPRASTUS ĮVYKIUS ATOMINĖSE ELEKTRINĖSE KRITEIJAI

6. Nepriklausomai nuo AE darbo režimo, galios lygio ir nuo konstrukcijos, sistemos ir komponento svarbos AE saugai, licencijos turėtojas privalo informuoti VATESI apie visus neįprastus įvykius, atitinkančius šiuos kriterijus:

6.1. neplanuotas AE sustabdymas;

6.2. neplanuotas branduolinio reaktoriaus galios lygio sumažinimas daugiau nei nustatyta AE informavimo apie neįprastus įvykius procedūrų aprašuose, rengiamuose ir derinamuose vadovaujantis Eksploatavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje reikalavimais (Žin., 2009, Nr. [64-2591](#));

6.3. AE eksploatavimas režimu nenustatytu eksploatavimo procedūrose arba, kurio sauga nepagrįsta projekte ir saugos analizės ataskaitoje, išskyrus atvejus, kai vykdomi bandymai pagal atskirą darbų programą bei saugos pagrindimą;

6.4. radionuklidų išmetimas į aplinką, jų pasklidimas AE aikštelėje ar AE viduje, kai:

6.4.1. buvo viršyta leistina radionuklidų išmetimo į aplinką koncentracija;

6.4.2. buvo viršytos leistinos gyventojų apšvitos dozės;

6.4.3. buvo neįmanoma išmatuoti pasklidusių radionuklidų koncentracijos bei įrodyti, kad tokia koncentracija neviršija nustatytų normų;

6.5. neplanuota AE darbuotojų ar kitų AE aikštelėje esančių asmenų apšvita jonizuojančiąja spinduliuote;

6.6. AE saugos barjerų, saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų pažeidimas ar jų techninės būklės pablogėjimas, įskaitant:

6.6.1. didesnę nei AE projekte numatyta normaliam eksploatavimui leistiną kuro

matricos ar šilumą išskiriančių elementų apvalkalų pažeidimo lygį bei reaktoriaus šilumnešio radioaktyvumo padidėjimą;

6.6.2. pirmojo aušinimo kontūro vientisumo pažeidimą bei saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų pažeidimą ar veikimo sutrikimą dėl trūkio, nuotėkio, viršslėgio, nusidėvėjimo, netinkamo naudojimo, pereinamųjų procesų, netinkamo ribinių parametrų, nustatytų AE projekte, naudojimo ar kitų veiksnių;

6.6.3. apsauginio gaubto arba avarijų lokalizavimo sistemos konstrukcijų vientisumo praradimą bei tokių konstrukcijų, sistemų ir komponentų radionuklidų sulaikymo funkcijos pablogėjimą;

6.6.4. sistemų, susijusių su reaktyvumo valdymu, darbo sutrikimą;

6.6.5. sistemų, susijusių su aktyviosios zonos aušinimu, darbo sutrikimą;

6.6.6. elektros tiekimo, ventiliacijos, techninio vandens tiekimo sistemų ir kitų pagalbinių sistemų darbo sutrikimą;

6.7. reaktoriaus avarinės apsaugos sistemų bei su sauga susijusių sistemų neįsijungimas, kai to reikalauja AE projekte nustatytos sąlygos;

6.8. saugos funkcijas atliekančių sistemų, įskaitant reaktoriaus avarines apsaugas, paleidimas rankiniu arba automatinio būdu, išskyrus įvykius, kai paleidimas buvo iš anksto suplanuotų veiksmų dalis atliekant bandymus arba eksploatavimo metu;

6.9. jei atitinkamos konstrukcijos, sistemos ar komponentai neatliko arba tam tikromis aplinkybėmis galėjo neatlikti saugos funkcijų, kurias turėjo (arba AE projekte nustatytomis sąlygomis turėtų) atlikti:

6.9.1. sustabdyti reaktorių ir laikyti jį pokritinėje būsenoje;

6.9.2. reaktorių aušinti nuo liekamosios šilumos;

6.9.3. sulaikyti ir lokalizuoti radionuklidų išmetimą;

6.10. AE projekte nustatytų branduolinio kuro saugojimo sąlygų pažeidimas;

6.11. AE aikštelės vertinimo, projektavimo, statybos, pripažinimo tinkama eksploatuoti, eksploatavimo, eksploatavimo procedūrų aprašų, kokybės užtikrinimo trūkumai, kurie lėmė arba gali lemti nesaugų AE eksploatavimą;

6.12. konstrukcijų, sistemų ir komponentų techninio aptarnavimo, apžiūrų bei testavimo trūkumai:

6.12.1. atliekant su sauga susijusių konstrukcijų, sistemų ir komponentų bandymus, kurie turi būti atliekami pagal AE projekte, licencijoje ar reikalavimuose numatytas sąlygas;

6.12.2. nustatant susidariusių radionuklidų koncentracijas;

6.13. saugos valdymo, vadybos sistemos ir (arba) organizacinės kultūros trūkumai, kurie turėjo arba gali turėti įtakos AE saugai;

6.14. klaidos avarijų analizėje ar avarijų analizės metoduose, taip pat kitos klaidos, dėl kurių atsirado klaidingos AE techninės specifikacijos nuostatų prielaidos;

6.15. anksčiau neanalizuota saugos funkcijas atliekančių sistemų sąveika;

6.16. anksčiau neaptikti gedimai dėl bendrosios priežasties (arba tarpusavyje susiję gedimai);

6.17. bet kokie įvykiai, kurių metu vienetinis gedimas ar jo priežastis sukėlė bent vieno nepriklausomo kanalo gedimą keliose saugos funkcijas atliekančiose sistemose arba dviejų nepriklausomų kanalų gedimą saugos funkcijas atliekančioje sistemoje;

6.18. saugos funkcijas vykdančių konstrukcijų, sistemų ar komponentų gedimai dėl bendrosios priežasties;

6.19. bet kokie įvykiai, kurie sukėlė AE darbuotojo lengvą, sunkų ar mirtiną nelaimingą atsitikimą darbe;

6.20. bet kokie saugai svarbūs neįprasti įvykiai, įvykę reaktoriaus stabdymo ar paleidimo, branduolinio kuro krovimo, tvarkymo, saugojimo ar transportavimo metu;

6.21. grėsmė AE saugai arba kliūtys darbuotojams saugiai eksploatuoti AE, atsirandančios dėl žemės drebėjimo, gaisro AE apylinkėse, apledėjimo, smarkaus vėjo bei dėl kitų gamtos reiškinių, dujotiekio sprogo, orlaivio kritimo, išorinės elektros energijos

tiesioginio poveikio ir kitų išorės poveikių, kuriuos gali sukelti gamtiniai reiškiniai ir žmogaus veiklos sukelti veiksniai;

6.22. grėsmė AE saugai arba kliūtys darbuotojams saugiai eksploatuoti AE atsirandančios dėl gaisrų, sprogimų, radionuklidų ar toksinių medžiagų pasklidimo AE viduje ar kitų vidinių įvykių;

6.23. AE fizinės saugos pažeidimas, keliantis grėsmę AE saugai:

6.23.1. radioaktyviųjų medžiagų iš AE vagystė arba praradimas;

6.23.2. nesankcionuotas pašalinių asmenų patekimas į AE apsaugos zonas, išskyrus riboto patekimo zoną;

6.23.3. sąmoningas AE saugaus eksploatavimo sąlygų arba fizinės saugos reikalavimų pažeidimas;

6.23.4. fizinis saugos sistemų pažeidimas ar mėginimas tai padaryti;

6.23.5. grasinimas, bandymas sukelti ir (ar) sukėlimas teroro akto;

6.24. neįprastas įvykis, kuriam įvykus pagal avarinį parengties veiksmų planą AE skelbiama avarija;

6.25. AE saugos lygio sumažėjimas dėl nepakankamų finansinių ir (arba) žmogiškųjų išteklių;

6.26. kitais AE procedūrų apraše numatytais informavimo apie neįprastus įvykius atvejais.

7. Būtina informuoti VATESI apie AE pasikartojančius neįprastus įvykius, įskaitant avarijos pirmtakus, galinčius turėti potencialios įtakos AE saugai.

IV SKYRIUS

INFORMAVIMO APIE NEĮPRASTUS ĮVYKIUS ATOMINĖSE ELEKTRINĖSE BŪDAI IR TURINYS

I SKIRSNIS

SKUBŪS PRANEŠIMAI

8. Vadovaudamasis su VATESI suderintais informavimo apie neįprastus įvykius procedūrų aprašais, licencijos turėtojas apie neįprastus įvykius, atitinkančius III skyriuje nurodytus kriterijus (išskyrus 6.24 ir 7 punktuose nurodytus informavimo kriterijus), turi pranešti VATESI nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 valandą.

9. Pranešant būtina nurodyti energijos bloką ar kitą vietą AE, kurioje įvyko neįprastas įvykis, įvykio datą ir laiką, glaustai pateikti įvykio aprašymą, preliminarines pasekmes, informaciją apie AE būklę pranešimo perdavimo momentu, radiacinę būklę AE, aikštelėje ir sanitarinėje apsaugos zonoje, radiacinės stebėsenos duomenis, jei tokie būtų.

II SKIRSNIS

INFORMACINIAI PRANEŠIMAI

10. Apie neįprastus įvykius, atitinkančius bent vieną šių Reikalavimų III skyriuje nurodytą informavimo kriterijų (išskyrus 7 punkte nurodytą informavimo kriterijų), licencijos turėtojas, kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai buvo nustatytas neįprastas įvykis, turi pateikti VATESI informacinį pranešimą faksu.

11. Informaciniame pranešime turi būti pateikta turima preliminarinė informacija, nurodant:

11.1. AE pavadinimą, energijos bloką ar kitą vietą AE, kurioje įvyko neįprastas įvykis, branduolinio reaktoriaus tipą ir nominaliąją galią;

11.2. neįprasto įvykio datą ir laiką;

11.3. AE būseną prieš įvykį;

11.4. trumpą neįprasto įvykio eigos aprašymą;

- 11.5. preliminarias neįprasto įvykio priežastis;
- 11.6. preliminarias neįprasto įvykio pasekmes, įskaitant:
 - 11.6.1. radionuklidų išmetimus AE aikštelėje ir (arba) į aplinką, ir (arba) darbuotojų apšvitą, viršijančią nustatytas leistinas ribas;
 - 11.6.2. pažeistų konstrukcijų, sistemų ir komponentų sąrašą;
 - 11.6.3. neįprasto įvykio pasekmių galimą įtaką kitoms saugai svarbioms konstrukcijoms, sistemoms ir komponentams;
 - 11.6.4. neįprasto įvykio metu sugedusių konstrukcijų, sistemų ir komponentų pakeitimo galimybę kitomis konstrukcijomis, sistemomis ir komponentais, galinčiais atlikti tas pačias saugos funkcijas.
- 11.7. Preliminarų neįprasto įvykio poveikį ir svarbą saugai;
- 11.8. preliminarų neįprasto įvykio lygio įvertinimą pagal Tarptautinę branduolinių įvykių skalę (toliau – INES);
- 11.9. jau įgyvendintas neįprasto įvykio pasekmių pašalinimo ir sušvelninimo priemonės;
- 11.10. planuojamas koreguojančias priemonės ir jų įvykdymo terminus bei vykdytojus;
- 11.11. prirėkus ir (ar) reikalaujant VATESI ir (ar) išaiškėjus naujoms neįprasto įvykio aplinkybėms, po informacinio pranešimo apie įvykį pateikimo, licencijos turėtojas privalo papildomu tęstiniu informaciniu pranešimu informuoti VATESI apie neįprasto įvykio eigą, nurodant:
 - 11.11.1. AE būseną pranešimo rengimo metu;
 - 11.11.2. preliminarūs neįprasto įvykio tyrimo rezultatus;
 - 11.11.3. įgyvendintų koreguojančių priemonių veiksmingumą.

III SKIRSNIS

NEĮPRASTŲ ĮVYKIŲ ANALIZĖS ATASKAITOS

12. Licencijos turėtojas kiekvieno neįprasto įvykio, atitinkančio šių Reikalavimų III skyriuje nurodytus kriterijus, tyrimą ir analizę turi parengti ir pateikti VATESI šio įvykio analizės ataskaitą ne vėliau kaip per 30 kalendorinių nuo neįprasto įvykio pastebėjimo.

13. Licencijos turėtojas turi parengti standartinę neįprasto įvykio analizės ataskaitos formą ir suderinti ją su VATESI. Formoje turi būti pateikiama ši informacija:

- 13.1. bendroji informacija:
 - 13.1.1. AE pavadinimas, energijos bloką ar kitą vietą AE, kurioje įvyko neįprastas įvykis, branduolinio reaktoriaus tipas ir nominalioji galia;
 - 13.1.2. AE pramoninio eksploatavimo pradžia;
 - 13.1.3. neįprasto įvykio data, vieta ir laikas;
 - 13.1.4. neįprasto įvykio pavadinimas;
- 13.2. išsamus neįprasto įvykio aprašymas, įskaitant:
 - 13.2.1. tikslų neįprasto įvykio eigos aprašymą, leidžiantį suprasti, kas atsitiko neįprasto įvykio metu. Turi būti aprašyti įvykio vystymasis, operatorių ir kitų darbuotojų veiksmai siekiant užtikrinti saugą, įskaitant neįprasto įvykio atskleidimą, neįprastą įvykį inicijavusį gedimą ar sutrikimą, parametrų ir AE eksploatavimo sąlygų kitimas, rankinis arba automatinis saugos funkcijas atliekančių ir saugai svarbių sistemų įjungimas, gedimai ir sutrikimai, turėję įtakos neįprasto įvykio vystymuisi;
 - 13.2.2. AE eksploatavimo būklę prieš prasidedant neįprastam įvykiui, įskaitant darbo režimą ir galios lygį, su neįprastu įvykiu susijusių konstrukcijų, sistemų ir komponentų būklę ir veikimą, su neįprastu įvykiu susijusius tuo metu vykdomus eksploatavimo ir techninio aptarnavimo darbus ar prieš įvykį pastebėtus signalus;
 - 13.2.3. konstrukcijų, sistemų ir komponentų, neveikiančių neįprasto įvykio pradžios metu ir turėjusių įtakos neįprasto įvykio pradžiai ir eigai, būklę;
 - 13.2.4. neįprasto įvykio vystymosi eigą (datą ir laiką), įskaitant laiką, kai energijos bloko parametrai ir būklė buvo stabilizuoti arba reaktoriaus buvo sustabdytas ir pradėtas

techniškai aptarnauti arba remontuoti;

13.2.5. konstrukcijos, sistemos ar komponento gedimo priežastis arba darbuotojų klaidas, jeigu jos žinomos;

13.2.6. žmogiškuosius ir organizacinius veiksnius, turėjusius įtakos neįprastų įvykio eigai ir pasekmėms, įskaitant operatorių veiksmus ir (arba) AE eksploatavimo procedūrų trūkumus, netinkamus darbuotojų veiksmus, jų priežastis ir aplinkybes;

13.2.7. saugos funkcijas atliekančių sistemų paleidimą automatinio arba rankiniu būdu;

13.2.8. kiekvienos sugedusios konstrukcijos, sistemos ar komponento gamintoją (gamyklą), modelio serijos numerį (arba kitus identifikavimo požymius);

13.3. neįprasto įvykio priežastys, įskaitant:

13.3.1. neįprasto įvykio esminę priežastį;

13.3.2. neįprasto įvykio tiesioginę priežastį;

13.3.3. priežastis lydinčius veiksnius, jų nustatymo metodus. Kur įmanoma, turi būti pridėta neįprasto įvykio analizės rezultatus iliustruojanti įvykio eigos ir priežasčių bei jas lydinčių veiksnų schema;

13.4. neįprasto įvykio faktinių ir potencialių pasekmių AE saugai įvertinimą;

13.4.1. neįprasto įvykio svarbos saugai analizės rezultatus. Jei kitomis priemonėmis negali būti nustatyta neįprasto įvykio svarba saugai, jai įvertinti turėtų būti panaudota konkrečiam energijos blokui pritaikyta tikimybinė saugos analizė (jeigu tai praktiškai įmanoma);

13.4.2. neįprasto įvykio pasekmių, svarbių saugos funkcijų užtikrinimui įvertinimą, įskaitant kitų konstrukcijų, sistemų ir komponentų galimybes atlikti sugedusių konstrukcijų, sistemų ir komponentų funkcijas;

13.4.3. galimas neįprasto įvykio pasekmės esant kitoms AE eksploatavimo sąlygoms;

13.5. neįprasto įvykio lygio įvertinimas pagal INES skalę;

13.6. jonizuojančiosios spinduliuotės poveikis darbuotojams, gyventojams bei aplinkai;

13.7. įgyvendintų neįprasto įvykio pasekmių pašalinimo ir sušvelninimo priemonių rezultatai;

13.8. ilgalaikės ir trumpalaikės koreguojančios priemonės skirtos, neįprasto įvykio pasekmėms bei priežastims pašalinti. Turi būti pateikiama informacija apie su neįprastu įvykiu susijusių tyrimų rezultatus, reikalingų licencijos turėtojo organizacinės struktūros, techninių reikalavimų, procedūrų aprašų, instrukcijų ir mokymo sistemų pakeitimus. Turi būti nurodyti visų koreguojančių priemonių įgyvendinimo terminai bei atsakingi vykdytojai. Įgyvendintos ir planuojamos įgyvendinti korekcinės ir prevencinės veiksmų koreguojančios priemonės turi būti susietos su nustatytomis neįprasto įvykio priežastimis, siekiant išvengti panašių neįprastų įvykių pasikartojimo bei įvertinti tokių priemonių tinkamumą;

13.9. išmoktos pamokos;

13.10. informacija apie tokius pačius bei panašius neįprastus įvykius, jei tokių buvo anksčiau toje pačioje ar kitose AE;

13.11. informacija apie žemo lygio ir vos ne įvykius ir (ar) jų tendencijų analizės rezultatus, jei jie yra susiję su tiriamu neįprastu įvykiu;

13.12. informacija apie tai, kas buvo informuoti apie neįprastą įvykį ir ar buvo informuoti tiekėjai, konstrukcijų, sistemų ir komponentų gamintojai, techninės paramos organizacijos tuo atveju, kuomet su jų vykdoma veikla neįprastas įvykis buvo susijęs;

13.13. AE darbuotojų, galinčių suteikti papildomą informaciją apie neįprastą įvykį, kontaktai (vardas, pavardė, pareigos, telefono numeris ir kiti);

13.14. ataskaitos parengimo/išleidimo data;

13.15. atsakingų už ataskaitos parengimą asmenų parašai;

13.16. prie neįprasto įvykio analizės ataskaitos turi būti pridedama, kai tinka, grafinė ir vaizdinė informacija, pavyzdžiui, nuotraukos, brėžiniai, grafikai, diagramos.

14. Paaiškėjus naujoms neįprasto įvykio aplinkybėms ar faktams, neįprasto įvykio analizės ataskaita turi būti atnaujinta ir pateikta VATESI per 15 kalendorinių dienų nuo šios

informacijos paaiškėjimo dienos.

14¹. VATESI, gavusi licencijos turėtojo parengtą neįprasto įvykio, atitinkančio Reikalavimų 6 punkte nurodytus informavimo kriterijus, analizės ataskaitą, atlieka neįprasto įvykio ataskaitos analizę ir, vadovaudamasi atliktos analizės rezultatais bei Tarptautinės atominės energijos agentūros (toliau – TATENA) Tarptautinės branduolinių ir radiologinių įvykių skalės naudotojo vadovu (TATENA, Viena, 2008) (angl. *INES The International Nuclear and Radiological Event Scale User's Manual, 2008 Edition, IAEA*) (toliau – INES vadovas) galutinai patvirtina neįprasto įvykio klasifikaciją pagal INES. Jei gauna naujos informacijos apie neįprasto įvykio priežastis ir (ar) pasekmes, VATESI, vadovaudamasi INES vadovu, dar kartą atlieka informacijos apie neįprastą įvykį analizę ir, jei keičiasi neįprasto įvykio klasifikacija, dar kartą patvirtina ją pagal INES.

Papildyta punktu:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

14². VATESI, įvertinusi ir nustačiusi, kad neįprasto įvykio analizės ataskaita neatitinka šių Reikalavimų ir (ar) turi esminių trūkumų, apie tai informuoja licencijos turėtoją. Licencijos turėtojas privalo imtis priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti.

Papildyta punktu:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

14³. Esminiais neįprasto įvykio ataskaitos trūkumais laikoma:

14³.1. netinkamai nustatyta tiesioginė ir (ar) esminė įvykio priežastys ir (ar) koreguojančiosios priemonės, kurios neeliminuoja tiesioginės ir (ar) esminės priežasčių ir neužkerta kelio įvykio pasikartojimui;

14³.2. licencijos turėtojas netinkamai atliko ir (ar) tik iš dalies atliko įvykio tyrimą ir analizę, ir dėl to esminė įvykio priežastis nebuvo nustatyta.

Papildyta punktu:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

14⁴. VATESI per 20 darbo dienų nuo neįprasto įvykio ataskaitos gavimo ir užregistravimo VATESI dienos informuoja licencijos turėtoją apie neįprasto įvykio ataskaitos trūkumus ir apie galutinę neįprasto įvykio klasifikaciją pagal INES. Jei neįprastas įvykis yra klasifikuojamas antruoju lygiu ir daugiau pagal INES, tuo atveju kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per 24 valandas nuo neįprasto įvykio klasifikavimo pagal INES patvirtinimo momento, VATESI, vadovaudamasi INES vadovu turi parengti pranešimą apie neįprastą įvykį ir jį įkelti į TATENA Jungtinę informacijos apie incidentus ir avarijas pasikeitimo sistemą (angl. *The Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies*).

Papildyta punktu:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

IV SKIRSNIS NEĮPRASTŲ ĮVYKIŲ APŽVALGOS

15. Licencijos turėtojas per 15 darbo dienų turi pateikti VATESI duomenis apie praėjusį mėnesį įvykusių neįprastų įvykių apžvalgą, įskaitant šią informaciją:

15.1. įvykio datą;

15.2. įvykio pavadinimą;

15.3. institucijas, įstaigas bei kitus juridinius asmenis, kurie buvo informuoti apie kiekvieną neįprastą įvykį;

15.4. neįprasto įvykio poveikį saugos funkcijoms;

15.5. neįprasto įvykio įvertinimą pagal INES skalę;

15.6. įvykio priežastis.

16. Licencijos turėtojas per 30 darbo dienų nuo einamųjų metų antrojo ketvirčio pabaigos ir einamųjų metų ketvirtojo ketvirčio pabaigos turi parengti ir pateikti VATESI

neįprastų įvykių apžvalgą, įskaitant informaciją, nurodytą Reikalavimų 15.1–15.6 punktuose, taip pat informaciją apie įgyvendintas ir (ar) planuojamas įgyvendinti koreguojančiąsias priemones bei išmoktas pamokas.

IV¹ SKYRIUS

BRANDUOLINĖS IR (AR) RADIOLOGINĖS AVARIJOS NEPRIKLAUSOMAS TYRIMAS

16¹. Branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos (toliau – avarija) nepriklausomo tyrimo atlikimo pagrindinis tikslas – surinkti įrodymus ir informaciją apie avarijos aplinkybes ir nustatyti avarijos priežastis.

16². Avarijos, įvykusios AE, nepriklausomą tyrimą pagal VATESI kompetenciją atlieka VATESI viršininko įsakymu sudaryta avarijos tyrimo komisija (toliau – Tyrimo komisija).

16³. Informacija avarijos tyrimo atlikimo metu gali būti gaunama:

16³.1. pokalbių su licencijos turėtojo darbuotojais ir licencijos turėtojiui paslaugas teikiančiais, prekes tiekiančiais ir (ar) darbus atliekančiais asmenimis metu. Tyrimo komisija pokalbius gali įrašyti;

16³.2. atliekant su avarija susijusios vietos ir (ar) įrangos apžiūrą. Atlikdama apžiūrą Tyrimo komisija gali fotografuoti ir filmuoti, nepažeisdama AE nustatytos tvarkos;

16³.3. nagrinėjant licencijos turėtojo dokumentus.

16⁴. Licencijos turėtojas privalo:

16⁴.1. Tyrimo komisijos nariams operatyviai suteikti visą informaciją, dokumentus, vaizdo ir (ar) garso įrašus, kurių reikia avarijai ištirti;

16⁴.2. prireikus, operatyviai organizuoti AE vadovų ir atsakingų už su avarija susijusios įrangos eksploatavimą ar jos techninę priežiūrą specialistų dalyvavimą Tyrimo komisijos apklausoje;

16⁴.3. užtikrinti, kad Tyrimo komisijos nariai nekliudomai, prireikus, patektų į licencijos turėtojo teritoriją ir patalpas, kuriose įvyko avarija;

16⁴.4. prireikus, Tyrimo komisijos narius aprūpinti specialia apranga ir kitomis individualiosios saugos priemonėmis;

16⁴.5. informuoti Tyrimo komisijos narius apie pavojų sveikatai keliančias aplinkybes prieš patenkant į teritoriją ir patalpas;

16⁴.6. suteikti avarijos tyrimą atliekantiems Tyrimo komisijos nariams reikiamas patalpas bei, esant poreikiui, technines bei ryšio priemones.

16⁵. Tyrimo komisija privalo pradėti avarijos tyrimą nedelsdama, kai tik sudaroma. Apie avarijos tyrimo pradžią licencijos turėtojas nedelsiant, tačiau ne vėliau, kaip per 3 darbo dienas po VATESI viršininko įsakymo dėl Tyrimo komisijos sudarymo pasirašymo dienos, informuojamas faksu ir raštu, kartu išsiunčiant VATESI viršininko įsakymo kopiją.

16⁶. Tirdama avariją, Tyrimo komisija:

16⁶.1. inicijuoja vizitus į avarijos vietą, kurių metu, jeigu tai nekelia pavojaus, apžiūrinama avarijos vieta, nustatomos jos poveikio ribos, fiksuojama situacija (daromas jos aprašymas, nuotraukos ir vaizdo įrašai), apklausiami asmenys, turintys informacijos apie įvykusią avariją, ir gaunami jų raštiški paaiškinimai;

16⁶.2. nustato darbuotojus, faktiškai vadovavusius AE eksploatacijai ir atsakingus už technologinio reglamento laikymąsi, įrangos būklę, taip pat asmenis, kurių veiksmai turėjo įtakos avarijai;

16⁶.3. išnagrinėja AE techninę, technologinę dokumentaciją ir nustato, ar veikla buvo vykdoma pagal veiklą branduolinės energetikos srityje reglamentuojančius teisės aktus bei licencijos turėtojo normatyviniuose techniniuose dokumentuose nurodytus reikalavimus;

16⁶.4. įvertina licencijos turėtojo įdiegtą saugos valdymo sistemą ir nustato, ar licencijos turėtojas ėmėsi prevencinių ir kitų priemonių, skirtų avarinei situacijai AE išvengti;

16⁶.5. išanalizuoja meteorologines sąlygas avarijos metu ir nustato gamtinių veiksmų galimą įtaką avarijai;

16⁶.6. atlieka kitus veiksmus, būtinus išsiaiškinti avarijos priežastis.

16⁷. Tyrimo komisijos darbo rezultatai įforminami Tyrimo komisijos parengtoje ir pasirašytoje avarijos nepriklausomo tyrimo ataskaitoje (toliau – Tyrimo ataskaita). Tyrimo ataskaitoje nurodoma avarijos eiga, aplinkybės, priežastys, veiklą branduolinės energetikos srityje reglamentuojančių teisės aktų ir (arba) licencijos turėtojo normatyvinių techninių dokumentų pažeidimai (jei tokių pažeidimų nustatoma) ir galutinis avarijos klasifikavimas pagal INES. Jei nustatoma pažeidimų, Tyrimo ataskaitoje taip pat nurodomas siūlymas inicijuoti poveikio priemonių taikymo procedūrą.

16⁸. VATESI viršininkas, atsižvelgdamas į Tyrimo ataskaitoje pateiktos informacijos pakankumą ir pagrįstumą priima sprendimą Tyrimo ataskaitą patvirtinti arba grąžinti Tyrimo komisijai papildyti ar patikslinti. Priėmus sprendimą Tyrimo ataskaitą grąžinti Tyrimo komisijai papildyti ar patikslinti, komisija Tyrimo ataskaitą papildė ar patikslina ir pakartotinai teikia VATESI viršininkui tvirtinti. Tyrimas laikomas baigtu VATESI viršininkui priėmus galutinį sprendimą patvirtinti Tyrimo ataskaitą. Tyrimas turi būti baigtas ne vėliau nei per 30 darbo dienų nuo Tyrimo komisijos sudarymo.

16⁹. VATESI viršininko sprendimu avarijos tyrimo, ataskaitos parengimo ir patvirtinimo terminas gali būti pratęstas vieną kartą ne ilgesniam nei 3 mėnesių laikotarpiui. Apie avarijos tyrimo termino pratęsimą licencijos turėtojas informuojamas raštu ne vėliau nei per 3 darbo dienas po VATESI viršininko įsakymo apie avarijos tyrimo pratęsimo pasirašymo dienos, kartu išsiunčiant VATESI viršininko įsakymo kopiją.

16¹⁰. Patvirtinta Tyrimo ataskaita ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po jos patvirtinimo išsiunčiama licencijos turėtojui.

16¹¹. Nustačius, kad buvo pažeisti teisės aktų ir (ar) licencijos turėtojo normatyvinių techninių dokumentų reikalavimai, vadovaujantis Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-1.1.4-2011 „Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos poveikio priemonių taikymo tvarkos aprašas“, patvirtintuose VATESI viršininko 2011 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 22.3-106 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.1.4-2011 „Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos poveikio priemonių taikymo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“, nustatyta tvarka inicijuojama poveikio priemonių taikymo procedūra.

Papildyta skyriumi:

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

V SKYRIUS INFORMACIJOS APIE ĮVYKIUS SAUGOJIMAS

17. Licencijos turėtojas privalo saugoti visas ataskaitas ir jas pagrindžiančią informaciją apie neįprastus įvykius.

18. Ataskaitų apie neįprastus įvykius saugojimo būdas turi suteikti galimybę lengvai rūšiuoti esamą informaciją ir surasti reikalingus duomenis.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Asmuo, pažeidęs šiuos Reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Įsakymas

Nr. [22.3-151](#), 2015-07-30, paskelbta TAR 2015-07-30, i. k. 2015-11780

Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2010 m. liepos 30 d. įsakymo Nr. 22.3-60 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.8.1-2010 „Informavimo apie neįprastus įvykius atominėse elektrinėse reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo